

MUDDATIDAN OLDIN TUG`ULISH TUSHUNCHASI VA MUDDATIDAN OLDIN TUG`ULISH DARAJALARI

¹Nurmatova N.F.

²Uzoqov J.E.

³Abdullayev M.U.

¹**Bolalar kasalliklari propideftikasi kafedrasi dotsenti**
 +998 90 321 34 78 nargiza-nurmatova78@yandex.ru

²**TTA Davolash ishi fakulteti 3-kurs talabasi,**
 +998931701798 , rmi086237@gmail.ru

³**TTA Davolash ishi fakulteti 3-kurs talabasi,**
 +99891 569 0220 mirsodiq1111@gmail.com
<https://doi.org/10.5281/zenodo.14890564>

Аннотация

Ushbu maqolada muddatidan oldingi tug`ruqni begilari, erta tug`ruqqa olib keladigan sabablari va buning natijasida kelib chiqadigan asoratlarni hamda ularni davolash choratadbirlari haqida so`z boradi. Muddatidan oldingi tug`ruq hozirgi vaqtda akusherlik va ginekologiyani muhim va ko`p jixatlardan yechimini topolmay kelayotgan muammolaridan bir hisoblanadi. Muddatidan oldingi tug`ruqni rivojlanish mexanizmlari bir necha yillardan buyon chuqur o`rganilib kelinayotgan bo`lsada, ular natijasida kelib chiqayotgan asoratlarning rivojlanish mexanizmini o`rganishga esa kam e`tibor qaratilgan.

Xulosa: Muddatidan oldin tug`ulgan bolalarning barcha havf guruhlarini maxsus erta tug`ulgan bolalar Jonlantirish bo`limida shifokor nazorati ostida bo`lishining muhimligi tadqiqot davomida xulosalandi.

Kalit so`zlar: Muddatidan oldin tug`ulish, jonlantirish, neonatal sariqlik, zotiljam, apnoe.

ДИАГНОСТИКА И ПРОФИЛАКТИКА НЕОНАТАЛЬНЫХ ФАКТОРОВ РИСКА У НЕДОНОШЕННЫХ ДЕТЕЙ

¹ Нурматова Н.Ф.

²Узоков Ж.Э.

³Абдуллаев М.У.

¹**Дотцент кафедры пропидиевтики детских болезней,**
 +998903213478 nargiza-nurmatova78@yandex.ru

²**ТМА 3 курс лечебного факультета,**
 rmi086237@gmail.ru, +998931701798

³**ТМА 3 курс лечебного факультета,**
 +99891 569 0220 mirsodiq1111@gmail.com

Аннотация

В этой статье рассматриваются признаки преждевременных родов, причины, приводящие к преждевременным родам, и возникающие в результате осложнения, а также меры по их лечению. Преждевременные роды в настоящее время являются одной из важнейших и во многих отношениях неразрешимых проблем акушерства и гинекологии. Хотя механизмы развития преждевременных родов тщательно изучаются в течение нескольких лет, изучению механизма развития осложнений, вызванных ими, уделяется мало внимания. **Заключение:** В ходе исследования был сделан вывод, что

дети всех групп риска, рожденные недоношенными, должны находиться под наблюдением врача в отделении интенсивной терапии.

Ключевые слова: Преждевременные роды, реанимация, неонатальная желтуха, пневмония, апноэ.

Dolzarbligi: Dunyo bo'ylab har yili 15 milliondan ortiq chaqaloq juda erta, juda kichik tug'iladi bu har 116 daqiqada bir chaqaloqning muddatidan oldin tug'ilishiga to'g'ri keladi. Erta tug'ilish bilan bog'liq asoratlar besh yoshgacha bo'lgan bolalar o'limining asosiy sababi bo'lib, 2019 yilda taxminan 900 000 globalo'lim holati kuzatildi.

Respublikamizda so'ngi 3yilda erda tug'ulish soni 15,4%ga oshgani miqdor jihatidan esa 2019-yilda jami 6840 nafar ,2023-yilda esa 10873nafar erda tug'ulishlar SIAT tomonidan ro'yhatga olingan.

Kirish: Homiladorlikning 22-37 haftalari oralig'ida to'xtashi erda boshlangan tug'ruq deb ataladi. Bunda tug'ilgan bolalar chala tug'ilgan sanaladi.

- 15-16 hafta -erta bola tushishi
- 16-22 hafta –kechki bola tushishi
- 22-37 hafta –muddatdan oldingi tug'ruq
- 37-42 hafta –muddatli tug'ruq
- 42-haftadan keyin –muddatdan keyingi tug'ruq

Ko'pgina sog'lom chaqaloqlar muddatidan oldin tug'iladi. Biroq, umuman olganda, chaqaloq qanchalik erda tug'ilsa, unda sog'liq bilan bog'liq muamolar yuzaga keladi va kasalxonada uzoqroq qolish zaruriyati yuqori bo'ladi. So'ngi paytlarda turli xil somatik kasalliklarda kuzatiladigan onadagi qon tomir va gemodinamik buzilishlar an'anaviy ravishda muddatdan oldin tug'ilish uchunxavfomillarigabog'liq.Gemodinamika va mikrosirkulatsiyaning buzilishi, shu jumladan preeklampsiya va turlixil somatikpatologiyalar bilan rivojlanayotgan uteroplasental hovuzda endoteliyning umumiy disfunkciyasimavjud.Muddatidan oldin tug'ilgan homilador ayollar qonining antikoagulyant potentsiali ko'rsatkichlarini,xususan, asosiy antikoagulyant, antitrombin III tarkibini o'rganish juda muhimdir. Homiladorlikningfiziologik kursi bo'lgan ayollar, bu og'ir homiladorlik asoratlarini rivojlanishida antitrombin III yetishmovchiligining muhim rolini ko'rsatadi.

Asosiy qism: Homiladorlikni muddatigacha yetkaza olmaslik –bachadon qisqarish faolligining ortishi natijasida sekin-asta homila tuxumining bachadondevoridan ko'chishi va uning bo'shlig'idan chiqishidir. Homila uchun gestatsiya muddatini xisobga olgan xolda, erda tug'ruqda akusherlik taktikasi va oqibatlarini o'ziga xosligi bilan bog'liq, bunday tug'ruqning 3 davrini ajratish maqsadga muvofiq:1. 22-27 haftada erda tug'ruq (homila vazni 500-1000 gr.) umumiy tug'ruq sonining 5% ini tashkil qiladi. Ular aksariyat istmiko-servikal yetishmovchilik, qog'anoq pastki qutbining infisirlanishi va uning vaqtdan oldin yorilishi tufayli sodir bo'ladi. Bu guruhda tug'ruq oqibatlari homila uchun juda yomon bo'lib, perinatal kasallanish va o'lim juda yuqori. 2. 28-33 haftada sodir bo'lgan erda tug'ruqlar (homila vazni 1000-1800g) sabablari juda erta tug'ruqlarga qaraganda turli tumandir. Homila o'pkasining yaxshi yetilmaganligiga qaramasdan, glyukokortikoidlar yoki boshqa dori vostilarini qo'llash yordamida, ularning yetilishiga erishish mumkin. Tug'ruq natijalari oldingi

guruhdagiganisbatan yaxshiroq. 3.Homiladorlikning 34-37 xaftasida sodir bo'ladigan erta tug'ruqlar (homila vazni 1900-2500 gr va ko'p) sabablari oldingi guruhlardagiga ko'ra juda xilma-xildir.

1-rasm. Egizak homila

Etiologiya:

1. Genital infantilizm
2. Endokrin kasalliklar (tireotoksikoz, qandli diabet)
3. Buyrak , yurak kasalliklari
4. Istmik-servikal yetishmovchilik
5. Ko'p homilalik
6. Gipertenziv sindromlar
7. Ona yoshi ($x \leq 18$, $35 \geq x$)
8. Yo'ldoshning oldingi kelishi.
9. Homila noto'g'ri joylashuvi
10. Bachadon ichi infeksiyalari

Chaqaloqda muddatdan oldingi tug'ruq belgilari:

1. Vazn 500-2500 gr va bo'y 25-45 sm
2. Tanasida tuklar ko'p (sochlar kalta, kam)
3. Teri rangi qizil (epidermis rivojlanmagan)
4. Liqildoq va sagital tirqish katta
5. Reflekslar sust (emish, siqish)
6. Yig'lash va qichqirish sust
7. O'g'illarda moyak tushmagan, qizlarda uftli lablar ochiq
8. Kindik normadan pastda

Asoratlar.

1. Homila pufagining barvaqt yorilishi.
2. Tug'ruq yo'llarig infeksiyaning tushishi.
3. Dard sustlashishi va homila gipoksiyasi.
4. Tez tug'ruq –birinchi tug'uvchilarda 6 soatdan kam bo'lsa.(homila boshi va tug'ruq yo'llari travmalari) shuning uchun doim oraliq kesiladi.

5. Homila noto'g'ri kelishi.

2-rasm. Neonatal sariqlik fonidagi chaqaloq

I, II davrda konservativ-kutuvchi davolanadi va III davrda aktiv tug'diriladi. Konservativ-kutuvchi davro.

1. Tokalitiklar (bachadon tonusini pasaytiruvchilar).
 - V-adrenomimetiklar: salbutamol, fenoterol, terbutamin, partusisten, genipral.
 - Magniy sulfat.
 - Kalsiy antagonistlari: korinfar (1-3 marta).
 - Nosteroid yallig'lanishga qarshi vositalar: indometatsin (prostoglandinga qarshi).
2. Homila o'pkasida surfaktant hosil bo'lishini kuchaytiruvchilar:
 - Glyukokortikosteroidlar: deksametazon, prednizalon
 - Benzanal
 - Eufillin
 - Mukosalvan3. Homila holatini yaxshiloachi vositalar.
 - 40%glyukoza
 - Aktovegin
 - Kurantil
 - Vitamin C,E
 - Kokarboksilaza
 - Essensial
 - ATF

Xulosa:

Shuni ta'kidlash kerakki, o'g'il bolalar bir xil homiladorlik yoshida tug'ilgan qizlarga nisbattannomutanosib ravishda o'lim xavfiga ega. Har yili taxminan 15 millionga yaqin muddatdan oldintug'ilishlar sodir bo'lmoqda va bu raqamlar o'sishda davom etmoqda. 1,1 million chaqaloq muddatdanoldin tug'ilish asoratlari tufayli vafot etmoqda. Mart Dimes hisobotiga ko'ra, quyidagilar erta tug'ruq belgilari bo'lishi mumkin:

- odatdagidan ko'proq vaginal ajralmalar;
- ajralmadagi o'zgarishlar, qonli, suvli yoki shilimshiq bo'lishi mumkin;

- tos sohasida yoki qorinning pastki qismida og'riq;
- belning pastki qismida og'riq, ayniqsa, doimiy bo'lsa;
- diareya bilan yuzaga kelishi mumkin bo'lgan qorin spazmlari;
- muntazam yoki tez-tez bo'lgan og'riqli qisqarishlar;
- suv ketishi;

Ushbu belgilarning bir yoki bir nechtasini sezgan har bir kishi darhol shifokor bilan bog'lanishi yoki darhol shifoxonaga borishi kerak. Bir qancha infeksiyalar, shuningdek, toksoplazmoz kabi ba'zi infeksiyalar homiladorlik paytida boshqa davrlarga qaraganda ko'proq zararli bo'lib, bu erta tug'ish va tug'ilish xavfini oshirish mumkin. Inson erta tug'ruq xavfini oshiradigan ba'zi omillardan qochib qutula olmaydi. Masalan, yoshi, oilasi yoki tug'ruq bilan bog'liq tarixi.

Biroq, odam boshqa xavfli omillar ta'sirini kamaytirish uchun quyidagi chora-tadbirlarni qo'llashi mumkin:

- erta tug'ruq belgilari bilantanishib chiqing va agar belgilar paydo bo'lsa, darhol shifokor bilan bog'lanish yoki kasalxonaga borishni rejalashtiring;
- homiladorlik sizda muammosiz o'tayotgan bo'lsa ham har qanday prenatal qabul, tekshiruv va skanerlashlarda ishtirok eting;
- homiladorlikdan oldin va homiladorlik davrida sog'lom vaznni saqlab qoling;
- homiladorlikda stress holatini kamaytirishga harakat qiling, masalan, dam olish usullarini qo'lash orqali;
- homiladorlik o'rtasida kamida 18 oy tanaffus qoldiring.

References:

1. Барашнев Ю.И., Бахарев Б.А., Новиков П.В. Учебник//Диагностика и лечение врожденных и наследственных заболеваний у детей.522 с.1. Рюмина И.И., Мартынова Е.Н. Гипотермия новорожденного // Вопросы гинекологии, акушерства и перинатологии. - 2003. №№(2):3. - С. 63
2. Сирожиддинова Х.Н. Роль матерей в развитии перинатальной патологии и в формировании группы часто болеющих детей. Наука и мир Международный научный журнал 2015. - № 1 (17), Т 2. - С. 104-106.
3. Сирожиддинова Х.Н., Абдуллева М.Н. Клиническая значимость иммуномодулирующей терапии заболеваний органов дыхания у часто болеющих детей. MEDICUS Международный медицинский научный журнал, Волгоград, 2016, № 1 (7) С. 90-92.
4. Сирожиддинова Х.Н., Усманова М.Ф. Материнский анамнез как фактор формирования группы часто болеющих детей. Журнал кардиореспираторных исследований том 3, №1. 2022. С 61-64.
5. Horn A., Thompson C., Woods D., Nel A, Bekker A., Rhoda N., Pieper C. Induced hypothermia for infants with hypoxic ischaemic encephalopathy using a servo controlled fan: an exploratory pilot study // Pediatrics. - 200. -№123. - P 1090-1098.
6. <https://www.amerikaovozi.com/a/health-world-prematurity-day/1556840.html>